

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ladislavy Mentbergerové a soudkyň Mgr. Lucie Jackwerthové a Mgr. Lucie Markové ve věci

žalobců: a) **Mgr. Jiří Šesták**, narozený 14. 5. 1959
bytem Dětská 2077/69, 100 00 Praha 10 – Strašnice
b) **Alena Zvolánková**, narozená 2. 5. 1962
bytem Čechova 323, 431 45 Březno u Chomutova

oba zastoupení advokátem JUDr. Martinem Purkytem
sídlem náměstí 14. října 496/13, 150 00 Praha 5

proti
žalovanému: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3

zastoupený advokátem Mgr. Miloslavem Strnadem
sídlem Jugoslávská 620/29, 120 00 Praha 2

o nahrazení projevu vůle uzavřít smlouvu o převodu pozemků,

k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. ledna 2021, č.j. 18 C 367/2018-277, ve znění opravného usnesení ze dne 20. března 2021, č.j. 18 C 367/2018-340,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se mění tak, že se nahrazuje projev vůle žalovaného uzavřít s žalobci tuto smlouvu o převodu pozemků:

I.

Nahrazuje se projev vůle žalovaného uzavřít s žalobci tuto smlouvu o převodu pozemků:

Česká republika – Státní pozemkový úřad

IČO: 01312774

se sídlem Husinecká 1024/11, 130 00 Praha 3

(dále jen „převodce“)

a

a) Mgr. Jirí Šesták, nar. 14. 5. 1959

bytem Dětská 2077/69, 100 00 Praha 10 – Strašnice

b) Alena Zvolánková, nar. 2. 5. 1962,

bytem Čechova 323, 431 45 Březno u Chomutova

(dále jen „nabyvatelé“)

uzavírají podle § 11a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“), tuto:

Smlouvu o převodu pozemků:

Česká republika – Státní pozemkový úřad jako převodce spravuje mimo jiné nemovitosti – pozemky:

- parc. č. 337/22, trvalý travní porost, zapsaný na LV č. 10002, vedeném Katastrálním úřadem pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Praha – východ, v k.ú. Vyžlovka, obec Vyžlovka

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

- parc. č. 890/94, orná půda, zapsaný na LV č. 10002, vedeném Katastrálním úřadem pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Praha – východ, v k. ú. Říčany u Prahy, obec Říčany.

II.

Nabyvatelům vznikl nárok na bezúplatný převod pozemků z vlastnictví státu podle § 11a zákona o půdě plynoucí z rozhodnutí Pozemkového úřadu Magistrátu hl. m. Prahy č.j. PÚ 1748/00 ze dne 2. 11. 2000.

III.

Na uspokojení nároku nabyvatelů dle čl. II. této smlouvy převodce převádí do vlastnictví nabyvatelů nemovitosti – pozemky uvedené v čl. I. této smlouvy, včetně součástí a příslušenství, a nabyvatele je přijímají do svého spoluvlastnictví, a to v ideálních podílech Mgr. Jiří Šesták 1/2 a Alena Zvolánková 1/2.

IV.

Vlastnické právo k převáděným pozemkům, včetně součástí a příslušenství, přechází na nabyvatele vkladem do katastru nemovitosti

Převodce
Česká republika - Státní pozemkový úřad

Nabyvatelé
Mgr. Jiří Šesták
Alena Zvolánková

- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobcům náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 96 437 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr Martina Purkyty.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem výrokem I. nahradil projev vůle žalovaného uzavřít se žalobci smlouvu o převodu pozemků parc. č. 2052/1 v k.ú. Modřany a parc. č. 850/91 Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

v k.ú. Kolovraty, ve znění uvedeném ve výroku I. tohoto rozsudku, a výrokem II. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení ve výši 206 184 Kč.

2. Takto rozhodl o žalobě, kterou ze žalobci domáhali nahrazení projevu vůle žalovaného převést na ně jimi vybrané náhradní pozemky podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a k jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“). Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že žalobci jsou oprávněné osoby podle zákona o půdě a že jim vznikl nárok na převod náhradních pozemků z vlastnictví státu rozhodnutím Pozemkového úřadu Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 2. 11. 2020, č.j. PÚ 1748/2000 za nevydaný pozemek dle pozemkové knihy č. parc. 309 v k.ú. Čimice, o celkové výměře 17 999 m². Žalobci a) náleží 1/3 restitučního nároku, žalobkyni b) 2/3 restitučního nároku.
3. Z hlediska skutkového stavu vyšel soud prvního stupně ze zjištění, že restituční nárok žalobců podle zákona o půdě byl právní předchůdkyni žalobců uplatněn v roce 1992 a Pozemkový úřad Magistrátu hl. m. Prahy o něm rozhodl dne 15. 12. 2000. Hodnota původního nevydaného pozemku podle žalovaného činila 334 781 Kč (oceněný v roce 2007). Nevydaný pozemek byl oceněn jako pozemek stavební, bez zohlednění administrativního přiřazení k hl. m. Praze. Žalobci se následně domáhali změny ocenění původního nevydaného pozemku se zohledněním jeho administrativního začlenění ke dni účinnosti zákona o půdě do území hl. m. Prahy, což žalovaný dlouhodobě odmítal. Podle znaleckého posudku Ing. Záluského ze dne 10. 2. 2013, č. 3329-009-2013, ve spojení s jeho doplňujícím vyjádřením, a znaleckého posudku Ing. Tomička ze dne 28. 7. 2019, č. 10669-324-2019, činila hodnota původního nevydaného pozemku oceněného jako stavebního, avšak s jeho administrativním začleněním do území hl. m. Prahy ke dni účinnosti zákona o půdě 4 499 750 Kč. Restituční nárok žalobců tak činil celkem 2 999 833,40 Kč, pro každého z nich ve výši jedné poloviny. Vzal za nesporné, že podle evidence žalovaného činí dosud neuspokojená výše restitučního nároku žalobců nejméně částku 1 753 284,09 Kč. Předmětné náhradní pozemky, jejichž hodnota 6 412,30 Kč a 77 587,20 Kč byla zjištěna znaleckými posudky Ing. Cihelkové, se nacházejí ve vlastnictví České republiky a správě Státního pozemkového úřadu a žalovaný tyto náhradní pozemky, jejichž převod není omezen, nenabídl ve veřejné nabídce k převodu oprávněným osobám. Jejich vydání nebránila žádná zákonná překážka.
4. Soud prvního stupně při právním posouzení věci vycházel z jím citované judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu a dospěl k závěru, že ze strany žalovaného se v souvislosti s uspokojením restitučních nároků žalobců, resp. jejich právních předchůdců, jednalo o postup liknavý a svévolný ve smyslu platné soudní judikatury. Zdůraznil, že restituční nároky žalobců nejsou dlouhodobě uspokojeny, což je důsledkem nečinnosti a dlouhodobého odmítání žalovaného v souvislosti s řádným oceněním restitučního nároku, který byl původně ze strany žalovaného oceněn částkou 183 589,80 Kč jako zemědělský pozemek, následně v roce 2007 částkou 334 781,01 Kč, a k jeho přecenění z iniciativy žalobců na základě jím předložených znaleckých posudků došlo až 6. 4. 2020. Poté s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3959/2019, které se týkalo totožného restitučního nároku, a závěry z něho plynoucí, dovodil, že následkem liknavého a svévolného postupu žalovaného nelze po žalobcích spravedlivě požadovat jejich další účast na veřejných nabídkách. V důsledku jednání žalovaného v souvislosti s oceněním restitučního nároku, se žalovaný dostal do mnohaletého prodlení, když restituční nároky původních oprávněných osob byly deklarovány již rozhodnutím Pozemkového úřadu Magistrát hl. m. Prahy v prosinci 2000. Soud prvního stupně proto uzavřel, že žalobci jako oprávněné osoby mohli uplatnit nárok na vydání konkrétního vhodného pozemku žalobou u soudu, aniž by důvodnost takové žaloby bylo nutné vázat na podmínku jeho zahrnutí do veřejné nabídky či účasti žalobce ve veřejných nabídkách žalovaného. Žalobci označené náhradní pozemky shledal jako převoditelné s tím, že jejich hodnota nepřevyšuje jejich restituční nárok,

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

který po zohlednění srážky 7 % v důsledku absence veřejné kanalizace, činil celkem 4 184 767,50 Kč.

5. Z důvodů výše popsaných žalobě vyhověl a nahradil projev vůle žalovaného k uzavření smlouvy o převodu výše označených pozemků podle § 11a zákona o půdě.
6. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř. a přiznal v řízení úspěšným žalobcům právo na jejich náhradu sestávající z náhrady nákladů jejich právního zastoupení. Při stanovení výše náhrady nákladů právního zastoupení postupoval podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen „advokátní tarif“ a vycházel z tarifní hodnoty 84 396,20 Kč, představující cenu převáděných náhradních pozemků (§ 7 bod 5 advokátního tarifu). Přiznal žalobcům právo na náhradu nákladů řízení za 16 úkonů právní služby při zohlednění, že se jednalo o zastupování dvou osob (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu) spolu s paušální náhradou hotových výdajů příslušející k těmto úkonům právní služby a s náhradou 21 % DPH z odměny advokáta a jeho náhrad.
7. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolání. Uplatnil v něm odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř. Na základě přehledu soudních řízení mezi účastníky zdůraznil, že restituční nárok žalobce a) byl uspokojen pravomocně ve výši 577 120,20 Kč a u žalobkyně b) ve výši 480 398,30 Kč s tím, že restituční nárok žalobců by v případě aplikace srážky za stavební nestrostlost a za nepříznivou docházkovou vzdálenost ve vztahu k I. stupně základní školy a národnímu výboru činil částku 563 968 Kč pro každého z žalobců. Odmítl v této souvislosti závěr soudu prvního stupně o tom, že by mezi účastníky bylo nesporné, že dosud neuspokojená výše restitučního nároku žalobců činí nejméně částku 1 753 284,09 Kč. Tato skutečnost nebyla v průběhu řízení učiněna nespornou.
8. Namítl tak především nesprávné posouzení výše restitučního nároku žalobců. Uvedl, že přecenění restitučního nároku žalobců provedl výlučně v návaznosti na vydání pravomocných soudních rozhodnutí v řízeních vedených u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 53 C 241/2013, Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 11 C 327/2016, byť má za to, že by pro spravedlivé ocenění nevydaného pozemku měly být uplatněny srážky ve smyslu přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky, jejíž význam shledal z hlediska zachování ekvivalence restitučních nároků žalobců. Skutkové předpoklady pro aplikaci těchto srážek byly naplněny.
9. Za nespornou považoval skutečnost, že nevydaný pozemek měl ke dni jeho odnětí právním předchůdcům žalobců stavební charakter a že základní sazbou jeho ocenění byla částka 250 Kč za m².
10. Vytkl soudu prvního stupně, že na řešení otázky důvodnosti aplikace jednotlivých srážek dle přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky naprosto rezignoval. V souvislosti se srážkou za stavební nestrostlost pozemku soud prvního stupně poukázal pouze na pravomocné rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2019, č.j. 58 Co 167/2019-338 a na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2020, sp. zn. 28 Cdo 3959/2019, v nichž však tato otázka nebyla pro soudy v této věci. Navíc podle žalovaného soud prvního stupně problematiku jednotlivých srážek dohromady směřoval. Nečinil rozdíly mezi tím, zda se zabývá srážkou za stavební nestrostlost pozemku či srážkou za nepříznivou docházkovou vzdálenost. Žalovaný přitom k prokázání svých tvrzení, že předmětný pozemek s územím Hlavního města Prahy v době jeho odnětí státem jednotný stavební intravilán tvořil a že tak byly splněny podmínky pro aplikaci srážky za stavební nestrostlost pozemku k hl. m. Praze ve výši 60 %. Zdůraznil přitom, že otázka výše restitučního nároku určená soudem v rámci řízení o nahrazení projevu vůle žalovaného není otázkou, která by byla pro ostatní soudy rozhodující a závaznou. Setrval na

závěrech vyplývajících ze znaleckých posudků Ing. Čurdové. Naopak výhrady měl k oběma znaleckým posudkům, které byly předloženy žalobci s tím, že bylo na soudu prvního stupně, aby rozhodl, podle jaké metody je třeba aplikovatelnost srážky za stavební nestrojitelnost pozemku posoudit. Aplikovatelnosti srážky za nepříznivou docházkovou vzdálenost, která je jedním z důležitých kritérií, jež má vliv na konečnou cenu pozemku, se soud prvního stupně nijak nezabýval, pouze učinil závěr o tom, že výše restitučního nároku žalobců odpovídá ocenění podle znaleckého posudku Ing. Tomička a Ing. Záluského, z čehož lze dovodit, že tuto srážku při ocenění vydaného pozemku neaplikoval.

11. Nesouhlasil rovněž s posouzením otázky svévolného a liknavého postupu z jeho strany při vypořádání restitučního nároku. Zdůraznil, že náhradní i nevydané pozemky se mají oceňovat podle stejných pravidel, aby byla zachována ekvivalence poskytnutého náhradního plnění v ceně nevydaného pozemku.
12. Žalovaný dále poukázal na nesoulad uplatněné žaloby se samotným smyslem a účelem zákona o půdě. V této souvislosti uvedl, že oceňovací vyhláška nebyla přijata speciálně za účelem ocenění restitučních nároků, že zákon o půdě nebyl určen k poskytování náhrad za stavební pozemky, v důsledku čehož oceňování nevydaných pozemků fiktivně jako stavebních vede k absurdním důsledkům aplikace § 28a zákona o půdě a k neekvivalentnímu poskytování náhrad, která je způsobená nepřiměřeným poměrem mezi cenou stavebního pozemku a cenou náhradních pozemků. Vykrytí takového nároku pak často vyžaduje převést na žalobce pozemky o mnohonásobně větší výměře, než byly pozemky jim odňaté. Žalovaný má za to, že tímto postupem nedochází ke zmírňování křivd, ale ve svém konečném důsledku k poskytování nepoměrných náhrad, které neslouží k obnově zemědělské činnosti, jak bylo zákonem o půdě zamýšleno. V této souvislosti akcentoval, že žalobcům byly v souběžně vedených soudních řízeních již vydány náhradní pozemky o výměře 144 459 m², z toho pravomocně o výměře 123 089 m², zatímco jim byl odňat pozemek o výměře 17 999 m², což při zohlednění jejich spoluvlastnického podílu id. 2/3 na tomto pozemku odpovídá výměře 12 000 m². Z těchto údajů je podle žalovaného zcela evidentní, že žalobcům již byly vydány pozemky, které svou výměrou převyšují původně odňatý pozemek, a to dvanásobně. Soud prvního stupně však rozhodl o vydání dalších pozemků o výměře 20 153 m², která již sama o sobě převyšuje výměru pozemku odňatého právním předchůdcům žalobců.
13. Žalovaný se dále vyjádřil k převoditelnosti náhradních pozemků a jejich ocenění.
14. Nesouhlasil rovněž s rozhodnutím soudu o nákladech řízení s tím, že aplikace advokátního tarifu ve smyslu judikatury Ústavního soudu (sp. zn. III ÚS 3765/18) by neměla být mechanická. Měl za to, že částka odměny za zastupování advokátem určená podle advokátního tarifu nesmí být zcela nepřiměřená časové a věcné náročnosti sporu a jeho okolnostem, a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že cena náhradních pozemků byla soudem určena částkou 84 396,20 Kč, přičemž náhrada nákladů řízení tuto částku dvojnásobně převyšuje. Nadto náklady řízení podstatně zvyšuje i ta skutečnost, že v řízení vystupovali po jeho převážnou část celkem tři žalobci a že ze strany soudu jim byla přiznána náhrada nákladů za každého z nich, přestože jednotlivá vyjádření se týkají všech žalobců najednou a ze strany jejich právního zástupce nebyla uplatňována odlišná argumentace ve vztahu k jednotlivým žalobcům, která by odůvodňovala poskytnutí vyšší odměny jejich právnímu zástupci. V této souvislosti odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2017, sp. zn. 21 Cdo 2647/2017 s tím, že přiznané náklady nesmí být v nepoměru nejen k povaze a hodnotě daného sporu, nýbrž musí být přiměřené i při porovnání částek náhrad přisouzených v obdobných typových sporech. Podle žalovaného mělo být zohledněno i to, že nárok všech žalobců vycházel ze stejného skutkového základu, všichni žalobci nárok opírali o jeden a týž znalecký posudek. Měla být současně zohledněna i charakteristická povaha

restitučních sporů, kdy ze strany žalobců je vedeno množství soudních řízení. Navíc měla být posouzena také účelnost všech vynaložených úkonů právní služby. Při stanovení výše náhrady nákladů právního zastoupení měl soud prvního stupně vycházet z tarifní hodnoty podle § 9 odst. 3 písm. b) advokátního tarifu, měl stanovit náhradu nákladů právního zastoupení pouze jednou a v plné výši, nikoliv ve snížené a násobené počtem žalobců, případně měl využít moderace ve smyslu § 150 o.s.ř.

15. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
16. Protože v průběhu odvolacího řízení bylo o obou náhradních pozemcích, o nichž soud prvního stupně nahrazením projevu vůle žalovaného rozhodl, již pravomocně rozhodnuto nahrazením projevu vůle žalovaného v jiných soudních řízeních, poskytl odvolací soud žalobcům poučení podle § 118a odst. 2 a 3 o.s.ř. ve smyslu judikatury Ústavního soudu (nález ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. IV. ÚS 1152/20), aby žalobci označili jiné vhodné pozemky způsobilé k vykrytí uplatněného restitučního nároku.
17. Žalobci podáním ze dne 7. 10. 2021 navrhli změnu žaloby tak, že se domáhali nahrazení projevu vůle žalovaného uzavřít smlouvu o převodu těchto náhradních pozemků - parc. č. 337/22 v k.ú. Vyžlovka a pozemku parc. č. 890/94 v k.ú. Říčany u Prahy. Uvedli, že oba pozemky nejsou dotčeny zákonnou překážkou převoditelnosti a jejich ocenění je mezi účastníky nesporné. Bylo stanoveno znaleckými posudky, jejichž objednavatelem byl žalovaný. Pozemek parc.č. 337/22 v k.ú. Vyžlovka byl oceněn částkou 8 424,20 Kč a pozemek parc. č. 890/94 v k.ú. Říčany u Prahy byl oceněn částkou 39 969,30 Kč. Žalobci navrhli, aby odvolací soud připustil změnu žaloby, tak jak byla učiněna v tomto jejich podání.
18. Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu na změnu žaloby ze dne 26. 10. 2021 navrhl, aby soud nepřipustil navrhovanou změnu žaloby s argumentací, že vydání dalších náhradních pozemků žalobcům by bylo v rozporu se smyslem a účelem zákona o půdě, když k uspokojení restitučního nároku žalobců jim již byly vydány pozemky o výměře 210 336 m²; tedy o výměře, která mnohonásobně převyšuje původně odňatý a nevydaný pozemek. Tato skutečnost je podle žalovaného významným kritériem, které by mělo být zohledněno za účelem zachování ekvivalence poskytované náhrady. Postup soudů spočívající ve vydávání pozemků, které svou výměrou mnohonásobně převyšují i výměru pozemku původně odňatého, označil jako zákonem nechtěný a nezamýšlený vedlejší důsledek mechanické aplikace § 28a zákona o půdě. Z tohoto důvodu považoval rozšíření žaloby o další náhradní pozemky za nevhodné a neekonomické.
19. Dále se vyjádřil k převoditelnosti obou žalobci označených pozemků. K pozemku parc. č. 337/22 v k.ú. Vyžlovka uvedl, že převodu tohoto pozemku nebrání zákonná překážka, nicméně doplnil, že daný pozemek je předmětem souběžně vedeného soudního řízení u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 9 C 245/2017. Převodu pozemku parc. č. 890/94 v k.ú. Říčany nebrání podle žalovaného žádná zákonná překážka. Jedná se o pozemek, který je podle platného aktuálního územního plánu obce Říčany zařazen zčásti jako technologický park, jehož hlavním využitím jsou stavby určené pro technologické parky či vědecká centra. Předmětný pozemek nelze považovat za vhodný k převodu na žalobce jako restituční náhrada, neboť má sloužit veřejným účelům, resp. veřejnému zájmu. Je nevhodný k provádění zemědělské činnosti. Ani zbývající část tohoto pozemku nepovažoval žalovaný za vhodnou k převodu na žalobce s tím, že podle aktuálního územního plánu obce Říčany se jedná o souvislé plochy zeleně oddělující činnosti znečišťující, hlukově nebo vizuálně obtěžující okolí. Nejedná se rovněž o pozemek vhodný k zemědělskému využití, neboť má sloužit veřejným účelům, resp. veřejnému zájmu. Ohledně nevhodnosti vydání tohoto pozemku odkázal na soudní judikaturu Ústavního soudu – nález ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. III. ÚS 1961/15.

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

20. Žalobci k obraně žalovaného o nepřiměřenosti poskytnuté restituční náhrady uvedli, že ji nepovažují za důvodnou, protože nemá oporu ani v platné právní úpravě ani v soudní judikatuře. Zdůraznili, že rozhodující kritérium, s jehož použitím lze porovnávat prakticky veškeré pozemky, bez ohledu na rozlohu, kulturu, kvalitu, je toliko cena pozemku, nikoliv výměra. Akcentovali přitom, že námitka žalovaného již byla v jejich případě opakovaně vznesena v dovolacím řízení, přičemž Nejvyšší soud vždy dovedl, že není důvodná. Odkázali zejména na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2586/2019 a na něj navazující rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2786/2020. Dále se vyjádřili k převoditelnosti vydávaných pozemků.
21. Žalovaný v podání ze dne 8. 2. 2022 uvedl, že zbývající restituční nárok obou žalobců s ohledem na pravomocná plnění je formálně vyčíslený u žalobce a) částkou 396 369,34 Kč a u žalobkyně b) částkou 564 456,42 Kč. Zopakoval, že formalistický přístup k uspokojení tohoto restitučního nároku považuje za projev absurdních důsledků § 28a zákona o půdě, což je v rozporu s jeho smyslem a účelem, když oběma žalobcům byly již pravomocně poskytnuty náhradní pozemky, které dosahují celkové výměry 211 220,5 m², tj. 17× více. Podle žalovaného byl již restituční nárok žalobců uspokojen v rozumném a přiměřeném rozsahu. V této souvislosti odkázal na postup odvolacího soudu ve věci vedené pod sp. zn. 36 Co 278/2021, týkající se žalobců, vycházející z rozhodnutí Městského soudu v Praze ve věci sp. zn. 51 Co 7/2020. Žalovaný poukázal také na plenární nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl ÚS 21/19 ze dne 12. 1. 2021 a dále na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2021, č.j. 28 Cdo 3772/2018-161, z nichž vyplývá závěr, že finanční náhrada nemusí být nutně ekvivalentem aktuální tržní ceny, má však umožnit odčinění nebo zmírnění křivd tak, jako by tomu bylo při vydání věci. Tato náhrada má být rozumná a přiměřená a cena určená vyhláškou č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., je pouze jejím základem, který by měl být v současné době s ohledem na kumulovanou míru inflace 6× navýšen. S odkazem na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 4139/16 zdůraznil, že rozsah náhrad by neměl být ekonomicky neúnosný a neměl by pro společnost jako celek představovat nepřiměřenou zátěž. V poměrech posuzované věci to podle žalovaného znamená, že restituční nárok žalobců vyčíslený částkou 1 499 916,60 Kč nemůže být cenově vykryt v poměru 1:1 restituční cenou náhradních pozemků, neboť cena nemovitosti se nezvýšila o uváděnou šestinásobnou kumulativní inflaci, ale desetinásobně více. Určená finanční náhrada, kterou považuje Nejvyšší soud za rozumnou a přiměřenou a která má odpovídat i náhradě naturální, by byla výrazně nižší, než poskytnutá naturální náhrada. V případě finančního vypořádání by žalobci mohli získat maximální finanční náhradu v současné ceně necelých 18 000 000 Kč, přičemž žalobcům se dostalo již mnohonásobně vyšší náhrady, neboť získali pozemky o výměře 211 220,5 m²; to vše za předpokladu, že by se vycházelo v průměru z ceny 85 Kč/m². Podle žalovaného nastíněným postupem nedochází ke zmírňování křivd, ale ve svém konečném důsledku k poskytování nepoměrných náhrad, které neslouží k obnově zemědělské činnosti a lepší péči o půdu a rozvoji venkova, jakož i k naplnění požadavku na tvorbu krajiny a životního prostředí, jak bylo zákonem o půdě zamýšleno. Dochází tak k tomu, že oprávněné osoby se domáhají stovek pozemků rozsetých po celém území ČR, téměř jakékoliv výměry a bonity, které se při milionovém finančním vyjádření restitučního nároku stávají jen „*zrnkem v bromadě písku*“. K obdobným závěrům dospěl podle žalovaného již Městský soud v rozsudku ze dne 19. 3. 2019, č.j. 16 Co 26/2019-210.
22. Odvolací soud při odvolacím jednání dne 16. 3. 2022 připustil změnu žaloby, kterou žalobci učinili v intencích jeho výzvy učiněné při jednání dne 8. 9. 2021. Předmětem odvolacího řízení se tak stalo posouzení oprávněnosti požadavku žalobců na převod pozemku parc. č. 337/22 v k.ú. Vyžlovka a pozemku parc. č. 890/94 v k.ú. Říčany u Prahy.

23. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 a 212a odst. 1 a 5 o.s.ř., včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a poté, kdy dokazování doplnil podle § 213 odst. 4 o.s.ř. (*informacemi o pozemcích parc. č. 337/22 v k.ú. Vyžlovka a parc. č. 890/94 v k.ú. Říčany u Prahy z katastru nemovitostí, znaleckými posudky o ocenění uvedených pozemků ze dne 27. 10. 2018 a 24. 9. 2018, sdělením MÚ Říčany, odbor – Stavební úřad, ze dne 17. 9. 2018, územním plánem Říčan z listopadu 2020*), dospěl k závěru, že odvolání žalovaného do merita věci není opodstatněné, částečně jej shledal opodstatněným proti výroku o nákladech řízení.
24. V posuzovaném případě nemohl odvolací soud vycházet ze všech skutkových zjištění soudu prvního stupně a jeho skutkových závěru, neboť v průběhu odvolacího řízení došlo k podstatným změnám rozhodných skutkových okolností.
25. V prvé řadě změna skutkového stavu nastala v souvislosti se změnou žaloby, kterou žalobci reagovali na poučení odvolacího soudu v duchu platné soudní judikatury (nálezn Ústavního soudu ze dne 22.9.2020, sp. zn. IV. ÚS 1152/20), když pozemky, ohledně kterých byla soudem prvního stupně nahrazena vůle žalovaného k uzavření smlouvy o jejich převodu podle zákona o půdě, byly v mezidobí již pravomocně vydány jiným restitučním. Proto žalobci v odvolacím řízení označili jiné náhradní pozemky, jejichž vydání se domáhali, a ohledně jejichž převoditelnosti a ocenění odvolací soud důkazní řízení doplnil. Další významnou skutkovou změnou bylo, **že žalovaný učinil nesporným v odvolacím řízení, že dosud nevyčerpaný restituční nárok žalobců zohledňující všechna dosud pravomocně skončená řízení, která se jejich restitučního nároku týkala, u žalobce a) činí 396 369,34 Kč a u žalobkyně b) 564 656,42 Kč.** Žalovaný rovněž v průběhu odvolacího řízení omezil své výhrady ve vztahu k ocenění restitučního nároku žalobců, když již netrval na nezbytné aplikaci srážky za stavební nestrojitelnost pozemku k hl. m. Praze ve výši 60 % restitučního nároku žalobců, jehož ocenění bylo stanoveno znaleckými posudky Ing. Záluského a Ing. Tomička. Za této skutkové situace se již nebylo třeba zabývat námitkami žalovaného stran aplikace srážek z ceny pozemku podle přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky v souvislosti se stanovením výše restitučního nároku žalobců.
26. Odvolací soud shledal jako správný závěr soudu prvního stupně ohledně liknavého přístupu žalovaného při uspokojování restitučního nároku žalobců, který v rámci předvídatelnosti soudního rozhodnutí správně vycházel z jiných soudních rozhodnutí mezi těmiž účastníky, v nichž byla tato otázka již opakovaně soudy posuzována a podrobena i přezkumu věcné správnosti tohoto závěru Nejvyšším soudem. Správně přitom zdůraznil, že již nesprávným oceněním restitučního nároku, na kterém žalovaný setrval po celou dobu a na jehož nesprávnost byl žalobci opakovaně upozorňován, žalobcům znemožnil uspokojení jejich nároku zásadně předpokládaným způsobem, tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků podle § 11a zákona o půdě. Totožnou námitkou žalovaného ve vztahu k oběma žalobcům, resp. žalobci a), a jejich restitučnímu nároku, se již zabýval opakovaně Nejvyšší soud např. v usnesení ze dne 1.10.2019, sp. zn. 28 Cdo 2586/2019 a ze dne 19.2.2020, sp. zn. 28 Cdo 3959/2019, jímž bylo odmítnuto dovolání žalovaného, který nesouhlasil se závěrem odvolacího soudu z hlediska jím dovozeného liknavého a svévolného přístupu žalovaného a jeho pochybení při ocenění restitučního nároku žalobců. Žalobci se tak jako oprávněné osoby mohli obrátit přímo na soud a požadovat vydání konkrétního vhodného pozemku, aniž by důvodnost žaloby bylo nutno vázat na podmínku zahrnutí předmětných pozemků do veřejné dražby či jejich účasti ve veřejné nabídce. Odvolací soud tedy uzavírá, že nesprávným oceněním restitučního nároku, na kterém žalovaný setrval částečně i v průběhu tohoto soudního řízení, žalovaný znemožnil uspokojení restitučního nároku žalobců předpokládaným způsobem, tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků, a ocitl se tak v mnohaletém prodlení, když restituční nárok žalobců byl uplatněn již v roce 1992, deklarován byl až rozhodnutím pozemkového úřadu v roce 2000 a nejpozději od roku 2013 měl žalovaný k dispozici znalecký posudek dokládající skutečnou výši nároku žalobců. Žalovaný tak bez

legitimního důvodu ztěžoval uspokojení uplatněného nároku zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků ve smyslu § 11a zákona o půdě), zejména nesprávným oceněním nároku (k důsledkům lpění žalovaného na nesprávném ocenění restitučního nároku se vyjádřil Nejvyšší soud i v usnesení ze dne 21.6.2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016). V posuzované věci tak byly skutečnosti dokládající liknavost a svévoli žalovaného (jeho předchůdce) vůči oprávněným osobám dány. Účast v nabídkových řízeních byla oprávněným osobám ztěžována jak nesprávným oceněním restitučního nároku, tak i nedostatečnou nabídkou náhradních pozemků. Soud prvního stupně proto zcela správně a v souladu se zásadou předvídatelnosti soudních rozhodnutí (§ 13 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů) při posuzování této otázky z této závazné soudní judikatury ve vztahu k žalobcům vycházel a žalobci tak v daném řízení měli legitimní očekávání, že soudem bude uvedená předběžná otázka posouzena stejně.

27. Žalobci nově označené náhradní pozemky představují podle odvolacího soudu vhodnou restituční náhradu.

28. Při posuzování otázky vhodnosti obou výše uvedených pozemků jako pozemků náhradních k uspokojení dosud nevyčerpaného restitučního nároku žalobců vyšel odvolací soud ze zjištění, že oba pozemky jsou ve vlastnictví České republiky, že právo hospodaření k nim vykonává státní pozemkový úřad, že se jedná o zemědělský půdní fond, že v katastru nemovitostí jsou vedeny jako trvalý travní porost a orná půda a že dle informace z katastru nemovitostí nejsou na nich evidována žádná vlastnická omezení.

29. Podle ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu je podmínkou pro vyhovění žalobě na uložení povinnosti žalovaného bezúplatně převést oprávněné osobě náhradní zemědělský pozemek za nevydaný pozemek, aby šlo o pozemek k převodu „vhodný“, tedy o pozemek, jenž by byl - nebýt liknavého postupu Pozemkového fondu ČR, potažmo žalovaného – do veřejné nabídky zařaditelný (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5368/2015, a ze dne 13. 11. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3527/2018, a usnesení téhož soudu ze dne 2. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4400/2015, a ze dne 7. 10. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2420/2010). Při posuzování „vhodnosti“ pozemku k převodu oprávněné osobě jako pozemku náhradního (§ 11a odst. 1 zákona o půdě) je tedy jednak významné, zda převodu nebrání zákonné výluky uvedené v § 11 odst. 1 zákona o půdě a v § 6 zákona č. 503/2012 Sb., a dále, zda nejde o pozemek zatížený právy třetích osob (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1568/2011), zda převod pozemku není z jiného důvodu zapovězen zákonem (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010, ve vztahu k pozemkům v zastavěném území obce, či rozsudek téhož soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 28 Cdo 393/2019), zda jej lze zemědělsky obhospodařovat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 592/2013), zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s takovým pozemkem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2462/2014, a rozsudek téhož soudu ze dne 16. 1. 2019, sp. zn. 28 Cdo 3240/2018), případně zda nejde o pozemek zastavěný či tvořící součást areálu (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2364/2017, a ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4447/2017).

30. Pozemek parc. č. 337/22 v k.ú. Vyžlovka není dotčen žádnou zákonnou překážkou převoditelnosti podle § 11 odst. 1 zákona o půdě a § 6 zákona o státním pozemkovém úřadu č. 503/2012 Sb. K námitce žalovaného odvolací soud uvádí, že ani probíhající paralelní soudní řízení není překážkou převodu tohoto pozemku na žalobce za situace, kdy v průběhu odvolacího řízení bylo ověřeno, že o tomto pozemku nebylo v paralelním soudním řízení dosud pravomocně rozhodnuto. Jako nepřiléhavou v tomto směru shledal argumentaci žalovaného vycházející z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2910/2020, neboť v tomto

rozhodnutí se dovolací soud zabýval otázkou dotčení náhradního pozemku předběžným opatřením vydaným ve prospěch jiné osoby, což není posuzovaný případ. Nesporné je přitom i ocenění tohoto pozemku stanovené znaleckým posudkem na částku 8 424,25 Kč.

31. Nesporné mezi účastníky bylo ocenění rovněž u pozemku parc. č. 890/94 v k.ú. Říčany u Prahy, které činí podle znaleckého posudku 39 969,30 Kč. Podle územního plánu obce Říčany je část tohoto pozemku určena pro technologické parky či vědecká centra a část jako veřejná ochranná a izolační zeleň.
32. Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 16. 5. 2019, sp. zn. 28 Cdo 887/2019 dovedil, *že nejde-li o pozemek (nebo jeho část) určený územním plánem nebo regulačním plánem anebo rozhodnutím o umístění stavby ke zastavění veřejně prospěšnými stavbami nebo stavbami dopravní infrastruktury nebo těmito stavbami již zastavěny, není z převodu na oprávněné osoby ke uspokojení jejich restitučního nároku vyloučen, přičemž jeho plánované funkční využití vymezené v územním plánu jeho převodu na žalobce nebrání (k tomu srov. § 11a odst. 2 zákona o půdě, ve znění účinném od 1. 1. 2013, podle kterého platí, že veřejné nabídky sestavuje pozemkový úřad jak z pozemků, které se nacházejí v zastavěném území obce nebo zastavitelné ploše takto vymezenými závaznou částí schválené územně plánovací dokumentace, pokud jejich převodu nebrání zákonná překážka, tak z pozemků, které se nacházejí mimo zastavěné území obce nebo zastavitelnou plochu takto vymezenými závaznou částí územně plánovací dokumentace; dále srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. 28 Cdo 3595/2018) a že tudíž jde o pozemek k převodu vhodný.*
33. Podle informace o pozemku z katastru nemovitostí je druh dotčeného pozemku orná půda, způsob ochrany nemovitosti je zemědělský půdní fond a není zde omezení vlastnického práva. Podle územního plánu není určen k zastavění stavbou veřejně prospěšnou nebo dopravní infrastruktury a není touto stavbou již zastavěn. Důvodnou tak neshledal námitku žalovaného o nevhodnosti převodu tohoto pozemku, neboť jeho plánované funkční využití vymezené v územním plánu obce Říčany jeho převodu na žalobce nebrání.
34. Jako relevantní shledal odvolací soud také argumentaci žalobců, že územní plán neomezuje hospodaření se zemědělským pozemkem, navíc o následném využití zemědělského pozemku, který je podle druhu ornou půdou, rozhoduje vždy jeho vlastník.
35. Odvolací soud proto uzavírá, že žalobci nově označené náhradní pozemky představují vhodnou restituční náhradu, jejich převodu nebrání žádná zákonná překážka a jejich hodnota nepřevyšuje dosud nevyčerpaný restituční nárok žalobců, který byl učiněn v odvolacím řízení žalovaným nesporným.
36. Žalovaný v průběhu odvolacího řízení zúžil své výhrady proti požadavkům žalobců na vydání dalších náhradních pozemků k uspokojení výše jejich restitučního nároku. De facto zásadně brojil proti tomu, aby žalobcům byly vydány jakékoliv další pozemky s argumentací, že jejich restituční nárok již byl uspokojen v rozumném a přiměřeném rozsahu a že vydání dalších náhradních pozemků již představuje jen nezamýšlený absurdní důsledek aplikace § 28a zákona o půdě, kterému by neměla být poskytována soudní ochrana. Odkázal přitom na plenární náleží Ústavního soudu ze dne 12.1.2021, sp. zn. Pl. ÚS 21/19 a v návaznosti na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, který ve svých závěrech řešil výši finanční náhrady, jež by měla být určitým vodítkem i při uspokojování restitučních nároků formou naturálního plnění tak, aby finanční náhrada stanovená Nejvyšším soudem jako rozumná a přiměřená odpovídala i náhradě naturální.
37. Odvolací soud při vědomí, že otázkou, zda uspokojování restitučního nároku za odňatý pozemek, oceněný jako stavební, pozemky zemědělskými v mnohonásobně vyšší výměře, je

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

zákonem nechtěný a nezamýšlený vedlejší důsledek mechanické aplikace § 28a zákona o půdě, se Nejvyšší soud dosud nezabýval, resp. že tato otázka dosud judikatorně řešena nebyla, vyšel v posuzované věci z recentní soudní judikatury, která se námitkou nepřiměřenosti poskytnuté naturální náhrady opakovaně zabývala, a to i v jiných restitučních případech týkajících se žalobců (k tomu srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2586/2019).

38. Nejvyšší soud ve shora uvedeném usnesení se ohledně žalovaným předestřené otázky, zda postup oprávněných osob žádajících náhradní pozemky „*v rozložce mnohonásobně vyšší, než byl původní nevydaný pozemek*“ není v rozporu s účelem zákona o půdě, vyjádřil mimo jiné i k rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2019, č.j. 16 Co 26/2019-210, na který v souvislosti s uplatněním totožné námítky v posuzovaném řízení odkazoval i žalovaný, tak že nosným důvodem tohoto rozhodnutí o zamítnutí žaloby byl závěr o nevhodnosti oprávněnou osobou nárokováného pozemku jako náhradního a že závěry, jichž se žalovaný dovolával, vyslovil odvolací soud nad rámec svých úvah jako podpůrné, rozhodnutí na nich nebyla založeno. Dovolací soud v uvedeném rozhodnutí znovu poukázal na konkluzi konstantní judikatury dovolacího soudu i Ústavního soudu, jež opakovaně připomíná, že *za pozemek, který nebylo možno vydat oprávněné osobě pro některou ze zákonem stanovených překážek, náleží oprávněné osobě náhrada odpovídající charakteru pozemku, jenž měl v době přechodu na stát (byť se cena vypočítává podle cenového předpisu platného ke dni účinnosti zákona o půdě) a že cena náhradního pozemku má být zásadně ekvivalentní ceně pozemku, jenž byl oprávněné osobě odebrán a kdy je proto nutno zachovat identitu charakteru odňatého pozemku (přiměřeně srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2699/2008, ze dne 21. 2. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1518/2007, ze dne 22. 3. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4792/2014, ze dne 31. 1. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2430/2016, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2014, sp. zn. 28 Cdo 3631/2013, ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 1992/2015, a ze dne 17. 4. 2018, sp. zn. 28 Cdo 738/2018; z rozhodovací praxe Ústavního soudu srov. např. náleží ze dne 21. 5. 2013, sp. zn. IV. ÚS 1088/12). V náleží ze dne 21. 5. 2013, sp. zn. IV. ÚS 1088/12, Ústavní soud – krom jíž shora uvedených závěrů – vyslovil, že „při vědomí smyslu a účelu restitučních zákonů (zákonu o půdě) lze přisvědčit právnímu názoru Nejvyššího soudu, podle kterého má být vráceno to, co bylo odňato, avšak jen v rozsahu, v jakém to zákon o půdě stanoví. Restituční řízení se nesmí podobat loterii, tj. že v rámci skupiny oprávněných osob, na které restituční předpisy dopadají, je třeba se všemi nakládat stejným způsobem. Vždyť znakem a předpokladem právního státu je především shodná ochrana práv všech právních subjektů ve stejných případech [srov. náleží sp. zn. III. ÚS 252/04 ze dne 25. 1. 2005 (N 16/36 SbNU 173)]; zákon má být vykládán pro všechny případy splňující stejné podmínky stejně [srov. náleží sp. zn. II. ÚS 566/05 ze dne 20. 9. 2006 (N 170/42 SbNU 455)]. Je proto nezbytné nalézt univerzální kritérium, s jehož použitím lze porovnávat prakticky veškeré pozemky bez ohledu na rozlohu, kulturu, kvalitu apod.; tímto kritériem je cena pozemku (srov. Kindl, M. Restituce v soudní praxi. Praha: C. H. Beck, 1997, str. 21), a to ke dni 24. 6. 1991“.*

39. Na uvedené závěry navázal také Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 23. 9. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2786/2020, ve kterém dovolací soud výslovně uvedl, že *z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu vyplývá, že ekvivalence mezi hodnotou pozemků odňatých a hodnotou pozemků náhradních je zajišťována zejména na základě shodné metody ocenění. Podstatná je tedy cena statků odňatých a cena statků nabývaných jako náhradní pozemky; výše naturální náhrady za odňaté a nevydané pozemky by v souladu s principy restitučního procesu měla být ekvivalentní hodnotě restitučního nároku odvíjející se od ceny pozbytých statků (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2844/2017, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 7. 2016, sp. zn. 28 Cdo 294/2016). Oprávněné osobě tedy může vzniknout bezdůvodné obohacení pouze tehdy, budou-li na ni v rámci restitučního řízení převedeny náhradní pozemky v hodnotě vyšší, než by odpovídalo skutečné hodnotě restitučního nároku (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1189/2010, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2013, sp. zn. 28 Cdo 3388/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4401/2015, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5721/2017, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2018, sp. zn.*

28 Cdo 2857/2018). Odvolací soud se tudíž od uvedených závěrů neodchyloval, jestliže ekvivalenci mezi hodnotou pozemků odňatých a hodnotou pozemků náhradních neposuzoval pomocí kritéria jejich výměry.

40. Jako nepřipadný shledal odvolací soud v souvislosti s žalovaným uplatněnou námitkou ohledně přiznání náhradních pozemků oprávněným osobám o rozloze mnohonásobně vyšší, než původně nevydaný pozemek, je v rozporu s účelem zákona o půdě, jeho odkaz na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, ve kterém byla řešena otázka výše finanční náhrady v souvislosti s uspokojením restitučního nároku, neboť je třeba mít na zřeteli, že naturální restituční náhrada a finanční restituční náhrada představují dva samostatné způsoby restituční náhrady, které mají odlišně stanovené podmínky pro jejich uplatnění a výši. Z tohoto důvodu je odvolací soud toho názoru, že při posuzování uspokojení výše restitučního nároku žalobce není uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu aplikovatelné v případě, že v posuzované věci se žalobci domáhají naturální restituční náhrady. Finanční náhrada se totiž podle § 16 odst. 1 zákona o půdě poskytuje za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout oprávněné osobě jiné pozemky, na což poukázal i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 1. 2021 sp. zn. Pl ÚS 21/19. Na zřeteli je přitom mít rovněž skutečnost, že restituční nárok formou finanční náhrady je subsidiární a nastupuje tehdy, když není možné náhradní pozemky vydat, což však není případ žalobců, kteří si vyhledali náhradní pozemky, které jsou převoditelné. Odvolací soud závěrem podotýká, že při posuzování dané věci bylo třeba mít na zřeteli účel restitucí a platnou soudní judikaturu, která nastavila určitá pravidla a mantinely pro uplatňování restitučních nároků tak, aby při jejich posuzování nebyly mezi jednotlivými restituenty činěny rozdíly či ve vztahu k nim nebylo postupováno svévolně, v důsledku čehož by mohlo docházet i k zásahu do jejich legitimního očekávání na uspokojení jejich restitučního nároku prostřednictvím náhradních pozemků.
41. Ze shora uvedených důvodů rozhodl odvolací soud tak, že rozsudek soudu prvního stupně po připuštění změny žaloby potvrdil ohledně meritorního rozhodnutí jako věcně správně podle § 219 o.s.ř.
42. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl správně podle § 142 odst. 1 o.s.ř., protože žalobci měli plný úspěch ve věci. Nesprávně však stanovil jejich výši, když jednak vycházel z nesprávné výše tarifní hodnoty pro účely výpočtu odměny advokáta žalobců při jejich zastupování v této věci a jednak nezohlednil jen ty úkony právní služby, které byly právním zástupcem žalobců v řízení účelně vynaloženy.
43. Při určení tarifní hodnoty pro účely výpočtu odměny advokáta žalobců při jejich zastupování v této věci vycházel odvolací soud z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3959/2019, který při stanovení odměny žalobců v restituční věci, vycházel z ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) vyhlášky č.177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. z částky 2 500 Kč za 1 úkon právní služby, se snížením o 20 % u každého z žalobců podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu.
44. Náhrada nákladů řízení u obou žalobců za řízení před soudem prvního stupně sestává z odměny jejich advokáta za 13 úkonů právní služby (příprava a převzetí zastoupení, vyjádření ze dne 11. 2. 2019, ú.j. 20. 6. 2019, doplnění skutkových tvrzení 22. 8. 2019, vyjádření ze dne 27. 9. 2019, ú.j. 15. 10. 2019, vyjádření ke znaleckému posudku ze dne 6. 11. 2019, návrh na změnu žaloby ze dne 1. 3. 2020, změna žaloby ze dne 22. 4. 2020, sdělení k výzvě soudu 11. 6. 2020 – 1/2, vyjádření ze dne 28. 7. 2020, návrh na vydání o procesním nástupnictví - 1/2, ú.j. 15. 12. 2020, 5. 1. 2021) po 2 500 Kč pro každého z žalobců - 20 %, 13 x paušální náhrady jeho hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 advokátního tarifu) a náhrady 21 % daně z přidané hodnoty z odměn a náhrad ve výši 11 739 Kč (§ 137 odst. 3 o.s.ř.).

45. Náhrada nákladů řízení u obou žalobců za řízení před odvolacím soudem sestává z odměny jejich advokáta za 5,5 úkonů právní služby (vyjádření k odvolání ze dne 19. 2. 2021, účast u odvolacího jednání 8. 9. 2021, návrh na změnu žalobu ze dne 7. 10. 2021, sdělení k výzvě odvolacího soudu dne 18. 2. 2022, odvolací jednání dne 16.3.2022 a publikace rozhodnutí dne 23. 3. 2022 - 1/2) po 2 500 Kč pro každého z žalobců - 20 %, 6 x paušální náhrada hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 advokátního tarifu) a náhrady 21 % daně z přidané hodnoty z odměn a náhrad ve výši 4 998 Kč (§ 137 odst. 3 o.s.ř.).
46. Jako neúčelně vynaložené náklady shledal odvolací soud sdělení žalobců ze dne 13. 12. 2019, že netrvají na výslechu znalkyně a odkazují na předešlé vyjádření, které již nebylo třeba znovu opakovat, dále sdělení soudu ze dne 30. 3. 2020, kdy došlo pouze k založení rozhodnutí Nejvyššího soudu, replika žalobců ze dne 4. 8. 2020, sdělení odvolacímu soudu ze dne 2. 8. 2021 - jedná se toliko o doplnění vyjádření k odvolání, soudem žalobci k tomu nebyli vyzváni, replika žalobců ze dne 2. 11. 2021, v němž žalobci pouze opakují předchozí argumenty.
47. Náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů činí celkem 96 437 Kč a je splatná ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.) k rukám právního zástupce žalobců (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně, a to za podmínek uvedených v § 237 o.s.ř.

Praha dne 23. března 2022

JUDr. Ladislava Mentbergerová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 22.04.2022, ve výroku II vykonatelnosti dne 26.04.2022. Připojení doložky provedla Olga Podobová dne 27.05.2022.